

Warszawa, dnia 8 września 2022 r.

Poz. 1897

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI**

z dnia 31 sierpnia 2022 r.

**w sprawie funkcjonowania okręgowych ośrodków wychowawczych, zakładów poprawczych
i schronisk dla nieletnich**

Na podstawie art. 344 ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. poz. 1700) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) szczegółowy sposób funkcjonowania i organizacji okręgowych ośrodków wychowawczych, zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich;
- 2) sposób dokumentowania pobytu nieletnich w ośrodkach, zakładach i schroniskach, o których mowa w pkt 1;
- 3) szczegółowy sposób zapewnienia bezpieczeństwa w ośrodkach, zakładach i schroniskach, o których mowa w pkt 1.

§ 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) odkosach – rozumie się przez to kraty metalowe lub pręty metalowe połączone drutem ostrzowym lub kolczastym, instalowane na murach bądź przed otworami okiennymi;
- 2) ośrodka – rozumie się przez to okręgowy ośrodek wychowawczy;
- 3) schronisku – rozumie się przez to schronisko dla nieletnich;
- 4) stanowisku ochrony – rozumie się przez to miejsce, odcinek lub rejon, powierzone pracownikowi ośrodka, zakładu lub schroniska, celem realizacji zadań związanych z ochroną;
- 5) terenie ośrodka, zakładu lub schroniska – rozumie się przez to teren, który ogranicza zewnętrzna linia ogrodzenia ochronnego lub inne oznaczenie granic ośrodka, zakładu lub schroniska;
- 6) ustawie – rozumie się przez to ustawę z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich;
- 7) zabezpieczeniach techniczno-ochronnych – rozumie się przez to zabezpieczenia mechaniczne, elektryczne, elektro-niczne lub budowlane stosowane w systemie ochrony ośrodka, zakładu lub schroniska;
- 8) zakładzie – rozumie się przez to zakład poprawczy;
- 9) zmianie – rozumie się przez to grupę pracowników powołaną do wykonywania w jednym czasie zadań z zakresu ochrony ośrodka, zakładu lub schroniska.

Rozdział 2

Funkcjonowanie i organizacja ośrodków**§ 3.** W ośrodkach:

- 1) kształcenie ogólne i zawodowe oraz zatrudnianie prowadzi się na terenie ośrodka lub poza ośrodkiem, z uwzględnieniem postaw, potrzeb, uzdolnień i zainteresowań nieletnich;
- 2) praktyczna nauka zawodu nieletnich i kształcenie ustawiczne może odbywać się poza ośrodkiem;
- 3) zajęcia w czasie wolnym od nauki i pracy prowadzi się na terenie ośrodka lub poza ośrodkiem.

§ 4. 1. System wychowawczy resocjalizacyjny obejmuje w szczególności:

- 1) badania pedagogiczne i psychologiczne, umożliwiające zdiagnozowanie nieletniego;
- 2) prognozę wskazującą najskuteczniejsze metody oddziaływania w stosunku do nieletniego;
- 3) zasadę indywidualizacji;
- 4) określenie kryteriów oceny postępów nieletniego w procesie resocjalizacji;
- 5) ofertę resocjalizacyjną w zakresie opieki, wychowania, nauczania, rozwoju zainteresowań i uzdolnień oraz oddziaływań terapeutycznych;
- 6) ocenę skuteczności realizowanych działań;
- 7) proces usamodzielniania.

2. System wychowawczy resocjalizacyjno-rewalidacyjny obejmuje założenia systemu resocjalizacyjnego oraz usprawnianie zaburzonych funkcji rozwojowych i intelektualnych nieletniego poprzez kompensowanie i stymulowanie jego rozwoju.

3. System wychowawczy resocjalizacyjno-terapeutyczny obejmuje założenia systemu resocjalizacyjnego oraz w szczególności zaplanowanie i realizację oddziaływań terapeutycznych.

§ 5. 1. System wychowawczy resocjalizacyjno-rewalidacyjny stosuje się wobec nieletnich z niepełnosprawnością intelektualną.

2. System wychowawczy resocjalizacyjno-terapeutyczny stosuje się wobec nieletnich:

- 1) mających problem ze szkodliwym lub nałogowym nadużywaniem substancji psychoaktywnych;
- 2) z zaburzeniami rozwoju osobowości na tle organicznego uszkodzenia centralnego układu nerwowego;
- 3) z niepsychotycznymi zaburzeniami psychicznymi;
- 4) z zaburzeniami zachowania wymagającymi stałej opieki psychiatrycznej.

§ 6. W ośrodkach przeznaczonych dla nieletnich w normie intelektualnej:

- 1) w których realizuje się system wychowawczy resocjalizacyjny, liczba nieletnich w grupie wychowawczej i oddziale szkolnym nie może przekraczać 12;
- 2) w których realizuje się system wychowawczy resocjalizacyjno-terapeutyczny, liczba nieletnich w grupie wychowawczej i oddziale szkolnym nie może przekraczać 6.

§ 7. W ośrodkach przeznaczonych dla nieletnich z niepełnosprawnością intelektualną, w których realizuje się system wychowawczy resocjalizacyjno-rewalidacyjny, liczba nieletnich w grupie wychowawczej i oddziale szkolnym nie może przekraczać 8.

§ 8. Liczba nieletnich w grupach warsztatowych powinna wynosić połowę liczby nieletnich w oddziale szkolnym określonej dla każdego rodzaju ośrodka.

§ 9. W przypadkach uzasadnionych względami wychowawczymi lub organizacyjnymi Minister Sprawiedliwości, na wniosek dyrektora ośrodka, może okresowo, nie dłużej jednak niż na okres 6 miesięcy, zwiększyć liczbę nieletnich w grupie wychowawczej i oddziale szkolnym, nie więcej jednak niż o 3 nieletnich, z zachowaniem liczby grup w ośrodku.

§ 10. 1. W ośrodku prowadzi się działalność resocjalizacyjną na podstawie rocznego planu pracy.

2. Plan, o którym mowa w ust. 1, opracowuje dyrektor ośrodka przy współpracy z nauczycielami zajmującymi stanowiska kierownicze w ośrodku.

3. W planie, o którym mowa w ust. 1, uwzględnia się:

- 1) zadania do realizacji w obszarach funkcjonowania ośrodka:
 - a) wychowanie, opieka, edukacja i oddziaływania terapeutyczne,
 - b) wspomaganie indywidualnego rozwoju nieletniego,
 - c) współpraca ze środowiskiem, w tym usamodzielnianie,
 - d) kalendarium imprez i uroczystości,
 - e) wykaz realizowanych programów,
 - f) przydział czynności i zadań dodatkowych nauczycieli;
- 2) plan ewaluacji wybranych obszarów działalności ośrodka;
- 3) sposób realizacji wniosków z nadzoru pedagogicznego sprawowanego w poprzednim roku.

§ 11. 1. Podstawą organizacji pracy ośrodka w roku szkolnym jest arkusz organizacji pracy ośrodka, który określa formy jego działalności.

2. Arkusz organizacji pracy ośrodka opracowuje dyrektor ośrodka przy współpracy z nauczycielami zajmującymi stanowiska kierownicze w ośrodku i przedkłada do zatwierdzenia Ministrowi Sprawiedliwości w terminie do dnia 31 maja każdego roku.

3. Minister Sprawiedliwości zatwierdza arkusz organizacji pracy ośrodka w terminie do dnia 14 sierpnia każdego roku.

4. Zmiany w organizacji pracy ośrodka w ciągu roku wprowadza się aneksem do arkusza organizacji pracy ośrodka. Przepis ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

§ 12. Dyrektor ośrodka przedstawia regulamin ośrodka do zatwierdzenia Ministrowi Sprawiedliwości.

§ 13. 1. W skład ośrodka wchodzi:

- 1) internat;
- 2) szkoła albo szkoły i warsztaty szkolne;
- 3) zespół pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- 4) inne działy zapewniające realizację zadań ośrodka.

2. Dla zapewnienia prawidłowej realizacji zadań ośrodek posiada:

- 1) pomieszczenia mieszkalne oraz higieniczno-sanitarne;
- 2) pomieszczenia do zajęć edukacyjnych, w tym pracownie, warsztaty, laboratoria z zapleczem na środki dydaktyczne;
- 3) salę gimnastyczną;
- 4) bibliotekę;
- 5) pomieszczenia do udzielania świadczeń zdrowotnych;
- 6) pomieszczenia do prowadzenia zajęć psychologiczno-pedagogicznych;
- 7) izbę chorych;
- 8) w ośrodku, o którym mowa w art. 135 ust. 1 ustawy – pomieszczenia przeznaczone na dom dla matki i dziecka;
- 9) tereny i urządzenia do zajęć rekreacyjnych i sportowych.

3. Organizację i funkcjonowanie szkół i warsztatów szkolnych określają odrębne przepisy.

4. Organizację i funkcjonowanie internatu, zespołu pomocy psychologiczno-pedagogicznej i innych działów realizujących zadania ośrodka określa regulamin.

§ 14. Realizując zadania, o których mowa w art. 332 ust. 1 i 3 ustawy, dyrektor ośrodka:

- 1) tworzy w ośrodku warunki do indywidualnego oddziaływania na nieletnich;
- 2) utrzymuje bezpieczeństwo i porządek wewnętrzny, w tym zabezpieczenia ośrodka w sposób uniemożliwiający samowolne oddalenie się nieletnich z ośrodka lub ich uwolnienie przez osoby z zewnątrz oraz inne bezprawne działania;
- 3) zapewnia nieletnim właściwe warunki bytowe, sanitarne i zdrowotne.

§ 15. 1. Zebrania rady ośrodka odbywają się z inicjatywy przewodniczącego lub na wniosek organu sprawującego nadzór albo na wniosek co najmniej połowy składu rady ośrodka.

2. Przewodniczący rady ośrodka przygotowuje i prowadzi zebranie rady ośrodka oraz zawiadamia jej członków o terminie i porządku zebrania.

3. W zebraniach rady ośrodka mogą brać udział, z głosem doradczym, osoby zaproszone przez jej przewodniczącego lub na wniosek rady ośrodka oraz przedstawiciele organu sprawującego nadzór.

§ 16. Rada ośrodka wyraża opinię dotyczącą w szczególności:

- 1) rocznego planu pracy;
- 2) projektu arkusza organizacji pracy ośrodka na dany rok szkolny;
- 3) oceny zachowania nieletnich;
- 4) organizacji doskonalenia zawodowego pracowników pedagogicznych;
- 5) rozkładu dnia i porządku zajęć w ośrodku;
- 6) wniosków dyrektora o przyznanie nauczycielom nagród, odznaczeń i innych wyróżnień.

§ 17. 1. W ośrodku mogą być tworzone inne stanowiska kierownicze. Liczbę i rodzaj stanowisk kierowniczych w ośrodku zatwierdza Minister Sprawiedliwości na wniosek dyrektora ośrodka.

2. Dyrektor ośrodka, za zgodą Ministra Sprawiedliwości, powierza stanowiska kierownicze w ośrodku i odwołuje z nich.

§ 18. Czynności z zakresu prawa pracy wobec dyrektora ośrodka wykonuje Minister Sprawiedliwości.

§ 19. 1. W ośrodku prowadzi się dokumentację pobytu nieletnich oraz dokumentację przebiegu nauczania nieletnich.

2. Dokumentację pobytu nieletnich w ośrodku stanowią w szczególności:

- 1) księga ewidencji nieletnich;
- 2) akta osobowe nieletniego;
- 3) wykaz osób podlegających zameldowaniu;
- 4) karta wyposażenia nieletniego;
- 5) księga ewidencji nieletnich umieszczonych w izbie adaptacyjnej;
- 6) księga ewidencji nagród i środków dyscyplinarnych;
- 7) księga ewidencji przepustek i urlopów;
- 8) księga ewidencji czasowego opuszczenia ośrodka, o którym mowa w art. 189 ust. 1 pkt 3 ustawy;
- 9) dzienniki zajęć wychowawczych;
- 10) księga przebiegu służby nocnej;
- 11) księga ewidencji wydarzeń nadzwyczajnych;
- 12) księga ewidencji i dokumentacja użycia środków przymusu bezpośredniego;
- 13) protokoły posiedzeń rady ośrodka.

3. Sposób prowadzenia dokumentacji pobytu nieletnich w ośrodku określa załącznik do rozporządzenia.

4. Dokumentacja pobytu nieletnich w ośrodku może być prowadzona przy wykorzystaniu systemów informatycznych.

5. Dokumentację przebiegu nauczania nieletnich prowadzi się i przechowuje zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082, z późn. zm.¹⁾).

Rozdział 3

Funkcjonowanie i organizacja zakładów

§ 20. W zakładach otwartych:

- 1) kształcenie ogólne i zawodowe oraz zatrudnianie prowadzi się na terenie zakładu lub poza zakładem, z uwzględnieniem postaw, potrzeb, uzdolnień i zainteresowań nieletnich;
- 2) praktyczna nauka zawodu nieletnich i kształcenie ustawiczne może odbywać się poza zakładem;
- 3) zajęcia w czasie wolnym od nauki i pracy prowadzi się na terenie zakładu lub poza zakładem.

§ 21. 1. W zakładach półotwartych:

- 1) kształcenie ogólne i zawodowe, praktyczna nauka zawodu i kształcenie ustawiczne oraz zatrudnianie nieletnich prowadzi się na terenie zakładu;
- 2) zajęcia w czasie wolnym od nauki i pracy prowadzi się na terenie zakładu lub poza zakładem pod bezpośrednim nadzorem pracowników zakładu.

2. W uzasadnionych przypadkach można wyrazić zgodę na kształcenie ogólne i zawodowe, praktyczną naukę zawodu i kształcenie ustawiczne oraz zatrudnienie poza zakładem.

§ 22. 1. W zakładach zamkniętych kształcenie ogólne i zawodowe, praktyczna nauka zawodu i kształcenie ustawiczne, zatrudnianie oraz zajęcia w czasie wolnym od nauki i pracy prowadzi się na terenie zakładu.

2. W szczególnie uzasadnionych przypadkach dla nieletnich wykazujących poprawę w zachowaniu mogą być organizowane zajęcia w czasie wolnym od nauki i pracy poza zakładem pod bezpośrednim i stałym nadzorem pracowników zakładu.

§ 23. 1. W zakładach o wzmożonym nadzorze wychowawczym praca resocjalizacyjna polega w szczególności na:

- 1) zaplanowaniu indywidualnych oddziaływań wychowawczych, w tym zajęć edukacyjnych, korekcyjnych i terapeutycznych, z możliwością czasowego ograniczenia kontaktów z grupą wychowawczą;
- 2) określeniu porządku dla poszczególnych grup wychowawczych, oddziałów szkolnych, grup warsztatowych oraz możliwości czasowego ograniczenia kontaktów z innymi nieletnimi.

2. W zakładach, o których mowa w ust. 1, kształcenie ogólne i zawodowe, praktyczna nauka zawodu i kształcenie ustawiczne, zatrudnianie oraz zajęcia w czasie wolnym od nauki i pracy prowadzi się na terenie zakładu.

3. W szczególnie uzasadnionych przypadkach dla nieletnich wykazujących poprawę w zachowaniu mogą być organizowane zajęcia w czasie wolnym od nauki i pracy poza zakładem pod bezpośrednim i stałym nadzorem pracowników zakładu.

§ 24. 1. W zakładach dla nieletnich, którzy ukończyli 21 lat, praca resocjalizacyjna polega w szczególności na zaplanowaniu indywidualnych oddziaływań wychowawczych i terapeutycznych, w tym działań kształtujących kompetencje społeczne, aktywizujących zawodowo oraz przygotowujących do zwolnienia z zakładu.

2. W zakładach, o których mowa w ust. 1, kształcenie ogólne i zawodowe, praktyczna nauka zawodu i kształcenie ustawiczne, zatrudnianie oraz zajęcia w czasie wolnym od nauki i pracy prowadzi się na terenie zakładu.

3. W szczególnie uzasadnionych przypadkach dla nieletnich wykazujących poprawę w zachowaniu mogą być organizowane zajęcia w czasie wolnym od nauki i pracy poza zakładem pod bezpośrednim i stałym nadzorem pracowników zakładu.

§ 25. 1. System wychowawczy resocjalizacyjny obejmuje w szczególności:

- 1) badania pedagogiczne i psychologiczne umożliwiające zdiagnozowanie nieletniego;
- 2) prognozę wskazującą najskuteczniejsze metody oddziaływania w stosunku do nieletniego;

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2022 r. poz. 655, 1079, 1116, 1383, 1700 i 1730.

- 3) zasadę indywidualizacji;
- 4) określenie kryteriów oceny postępów nieletniego w procesie resocjalizacji;
- 5) ofertę resocjalizacyjną w zakresie opieki, wychowania, nauczania, rozwoju zainteresowań i uzdolnień oraz oddziaływań terapeutycznych;
- 6) ocenę skuteczności realizowanych działań;
- 7) proces usamodzielniania.

2. System wychowawczy resocjalizacyjno-rewalidacyjny obejmuje założenia systemu resocjalizacyjnego oraz usprawnianie zaburzonych funkcji rozwojowych i intelektualnych nieletniego poprzez kompensowanie i stymulowanie jego rozwoju.

3. System wychowawczy resocjalizacyjno-terapeutyczny obejmuje założenia systemu resocjalizacyjnego oraz w szczególności zaplanowanie i realizację oddziaływań terapeutycznych.

§ 26. 1. System wychowawczy resocjalizacyjno-rewalidacyjny stosuje się wobec nieletnich z niepełnosprawnością intelektualną.

2. System wychowawczy resocjalizacyjno-terapeutyczny stosuje się wobec nieletnich:

- 1) mających problem ze szkodliwym lub nałogowym nadużywaniem substancji psychoaktywnych;
- 2) z zaburzeniami rozwoju osobowości na tle organicznego uszkodzenia centralnego układu nerwowego;
- 3) z niepsychotycznymi zaburzeniami psychicznymi;
- 4) z zaburzeniami zachowania wymagającymi stałej opieki psychiatrycznej.

§ 27. W zakładach otwartych:

- 1) w których realizuje się system wychowawczy resocjalizacyjny, liczba nieletnich w grupie wychowawczej i oddziale szkolnym nie może przekraczać 12;
- 2) w których realizuje się system wychowawczy resocjalizacyjno-rewalidacyjny, liczba nieletnich w grupie wychowawczej i oddziale szkolnym nie może przekraczać 8;
- 3) w których realizuje się system wychowawczy resocjalizacyjno-terapeutyczny, liczba nieletnich w grupie wychowawczej i oddziale szkolnym nie może przekraczać 6.

§ 28. W zakładach półotwartych:

- 1) w których realizuje się system wychowawczy resocjalizacyjny, liczba nieletnich w grupie wychowawczej i oddziale szkolnym nie może przekraczać 10;
- 2) w których realizuje się system wychowawczy resocjalizacyjno-rewalidacyjny, liczba nieletnich w grupie wychowawczej i oddziale szkolnym nie może przekraczać 8;
- 3) w których realizuje się system wychowawczy resocjalizacyjno-terapeutyczny, liczba nieletnich w grupie wychowawczej i oddziale szkolnym nie może przekraczać 6.

§ 29. W zakładach zamkniętych:

- 1) w których realizuje się system wychowawczy resocjalizacyjny, liczba nieletnich w grupie wychowawczej i oddziale szkolnym nie może przekraczać 6;
- 2) w których realizuje się system wychowawczy resocjalizacyjno-rewalidacyjny, liczba nieletnich w grupie wychowawczej i oddziale szkolnym nie może przekraczać 6;
- 3) w których realizuje się system wychowawczy resocjalizacyjno-terapeutyczny, liczba nieletnich w grupie wychowawczej i oddziale szkolnym nie może przekraczać 6.

§ 30. W zakładach o wzmożonym nadzorze wychowawczym:

- 1) w których realizuje się system wychowawczy resocjalizacyjny, liczba nieletnich w grupie wychowawczej i oddziale szkolnym nie może przekraczać 4;
- 2) w których realizuje się system wychowawczy resocjalizacyjno-rewalidacyjny, liczba nieletnich w grupie wychowawczej i oddziale szkolnym nie może przekraczać 4;
- 3) w których realizuje się system wychowawczy resocjalizacyjno-terapeutyczny, liczba nieletnich w grupie wychowawczej i oddziale szkolnym nie może przekraczać 4.

§ 31. W zakładach dla nieletnich, którzy ukończyli 21 lat:

- 1) w których realizuje się system wychowawczy resocjalizacyjny, liczba nieletnich w grupie wychowawczej i oddziale szkolnym nie może przekraczać 6;
- 2) w których realizuje się system wychowawczy resocjalizacyjno-rewalidacyjny, liczba nieletnich w grupie wychowawczej i oddziale szkolnym nie może przekraczać 6;
- 3) w których realizuje się system wychowawczy resocjalizacyjno-terapeutyczny, liczba nieletnich w grupie wychowawczej i oddziale szkolnym nie może przekraczać 6.

§ 32. Liczba nieletnich w grupach warsztatowych powinna wynosić połowę liczby nieletnich w oddziale szkolnym określonej dla każdego rodzaju zakładu.

§ 33. W przypadkach uzasadnionych względami wychowawczymi lub organizacyjnymi Minister Sprawiedliwości, na wniosek dyrektora zakładu, może okresowo, nie dłużej jednak niż na okres 6 miesięcy, zwiększyć liczbę wychowanków w grupie wychowawczej i oddziale szkolnym, nie więcej jednak niż o 3 wychowanków, z zachowaniem liczby grup w zakładzie.

§ 34. 1. W zakładzie prowadzi się działalność resocjalizacyjną na podstawie rocznego planu pracy.

2. Plan, o którym mowa w ust. 1, opracowuje dyrektor zakładu przy współpracy z nauczycielami zajmującymi stanowiska kierownicze w zakładzie.

3. W planie, o którym mowa w ust. 1, uwzględnia się:

- 1) zadania do realizacji w obszarach funkcjonowania zakładu:
 - a) wychowanie, opieka, edukacja i oddziaływania terapeutyczne,
 - b) wspomaganie indywidualnego rozwoju nieletniego,
 - c) współpraca ze środowiskiem, w tym usamodzielnianie,
 - d) kalendarium imprez i uroczystości,
 - e) wykaz realizowanych programów,
 - f) przydział czynności i zadań dodatkowych nauczycieli;
- 2) plan ewaluacji wybranych obszarów działalności zakładu;
- 3) sposób realizacji wniosków z nadzoru pedagogicznego sprawowanego w poprzednim roku.

§ 35. 1. Podstawą organizacji pracy zakładu w roku szkolnym jest arkusz organizacji pracy zakładu, który określa formy jego działalności.

2. Arkusz organizacji pracy zakładu opracowuje dyrektor zakładu przy współpracy z nauczycielami zajmującymi stanowiska kierownicze w zakładzie i przedkłada do zatwierdzenia Ministrowi Sprawiedliwości w terminie do dnia 31 maja każdego roku.

3. Minister Sprawiedliwości zatwierdza arkusz organizacji pracy zakładu w terminie do dnia 14 sierpnia każdego roku.

4. Zmiany w organizacji pracy zakładu w ciągu roku wprowadza się aneksem do arkusza organizacji pracy zakładu. Przepis ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

§ 36. Dyrektor zakładu przedstawia regulamin zakładu do zatwierdzenia Ministrowi Sprawiedliwości.

§ 37. 1. W skład zakładu wchodzi:

- 1) internat;
- 2) szkoła albo szkoły i warsztaty szkolne;
- 3) zespół diagnostyczno-korekcyjny;
- 4) inne działy zapewniające realizację zadań zakładu.

2. Dla zapewnienia prawidłowej realizacji zadań zakład posiada:

- 1) pomieszczenia mieszkalne oraz higieniczno-sanitarne;
- 2) pomieszczenia do zajęć edukacyjnych, w tym pracownie, warsztaty, laboratoria z zapleczem na środki dydaktyczne;

- 3) salę gimnastyczną;
- 4) bibliotekę;
- 5) pomieszczenia do udzielania świadczeń zdrowotnych;
- 6) pomieszczenia do prowadzenia zajęć psychologiczno-pedagogicznych;
- 7) izbę chorych;
- 8) izby adaptacyjne;
- 9) izby izolacyjne;
- 10) pomieszczenia przeznaczone na hostele poza zakładem lub w zakładzie;
- 11) w zakładzie, o którym mowa w art. 135 ust. 1 ustawy – pomieszczenia przeznaczone na dom dla matki i dziecka;
- 12) tereny i urządzenia do zajęć rekreacyjnych i sportowych.

3. Organizację i funkcjonowanie szkół i warsztatów szkolnych określają odrębne przepisy.

4. Organizację i funkcjonowanie internatu, zespołu diagnostyczno-korekcyjnego i innych działów realizujących zadania zakładu określa regulamin.

§ 38. Realizując zadania, o których mowa w art. 332 ust. 1 i 3 ustawy, dyrektor zakładu:

- 1) tworzy w zakładzie warunki do indywidualnego oddziaływania na nieletnich;
- 2) utrzymuje bezpieczeństwo i porządek wewnętrzny, w tym zabezpieczenia zakładu w sposób uniemożliwiający samowolne oddalenie się nieletnich z zakładu lub ich uwolnienie przez osoby z zewnątrz oraz inne bezprawne działania;
- 3) zapewnia nieletnim właściwe warunki bytowe, sanitarne i zdrowotne.

§ 39. 1. Zebrania rady zakładu odbywają się z inicjatywy przewodniczącego lub na wniosek organu sprawującego nadzór albo na wniosek co najmniej połowy składu rady zakładu.

2. Przewodniczący rady zakładu przygotowuje i prowadzi zebranie rady zakładu oraz zawiadamia jej członków o terminie i porządku zebrania.

3. W zebraniach rady zakładu mogą brać udział, z głosem doradczym, osoby zaproszone przez jej przewodniczącego lub na wniosek rady zakładu oraz przedstawiciele organu sprawującego nadzór.

§ 40. Rada zakładu wyraża opinię dotyczącą w szczególności:

- 1) rocznego planu pracy;
- 2) projektu arkusza organizacji pracy zakładu na dany rok szkolny;
- 3) oceny zachowania nieletnich;
- 4) organizacji doskonalenia zawodowego pracowników pedagogicznych;
- 5) rozkładu dnia i porządku zajęć w zakładzie;
- 6) wniosków dyrektora o przyznanie nauczycielom nagród, odznaczeń i innych wyróżnień.

§ 41. 1. W zakładzie mogą być tworzone inne stanowiska kierownicze. Liczbę i rodzaj stanowisk kierowniczych w zakładzie zatwierdza Minister Sprawiedliwości na wniosek dyrektora zakładu.

2. Dyrektor zakładu, za zgodą Ministra Sprawiedliwości, powierza stanowiska kierownicze w zakładzie i odwołuje z nich.

§ 42. Czynności z zakresu prawa pracy wobec dyrektora zakładu wykonuje Minister Sprawiedliwości.

§ 43. 1. W zakładzie prowadzi się dokumentację pobytu nieletnich oraz dokumentację przebiegu nauczania nieletnich.

2. Dokumentację pobytu nieletnich w zakładzie stanowią w szczególności:

- 1) księga ewidencji nieletnich;
- 2) akta osobowe nieletniego;
- 3) wykaz osób podlegających zameldowaniu;

- 4) karta wyposażenia nieletniego;
- 5) księga ewidencji nieletnich umieszczonych w izbie adaptacyjnej;
- 6) księga ewidencji nagród i środków dyscyplinarnych;
- 7) księga ewidencji przepustek i urlopów;
- 8) księga ewidencji czasowego opuszczenia zakładu, o którym mowa w art. 252 ust. 1 pkt 3 ustawy;
- 9) dzienniki zajęć wychowawczych;
- 10) księga przebiegu służby nocnej;
- 11) księga ewidencji wydarzeń nadzwyczajnych;
- 12) księga ewidencji i dokumentacja użycia środków przymusu bezpośredniego;
- 13) księga ewidencji decyzji dyrektora o umieszczeniu nieletniego poza zakładem;
- 14) protokoły posiedzeń rady zakładu.

3. Sposób prowadzenia dokumentacji pobytu nieletnich w zakładach określa załącznik do rozporządzenia.

4. Dokumentacja pobytu nieletnich w zakładzie może być prowadzona przy wykorzystaniu systemów informatycznych.

5. Dokumentację przebiegu nauczania nieletnich prowadzi się i przechowuje zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe.

Rozdział 4

Funkcjonowanie i organizacja schronisk

§ 44. 1. Kształcenie ogólne i zawodowe, praktyczna nauka zawodu i kształcenie ustawiczne, zatrudnianie oraz zajęcia w czasie wolnym od nauki i pracy prowadzi się na terenie schroniska.

2. W szczególnie uzasadnionych przypadkach kształcenie ogólne i zawodowe, praktyczna nauka zawodu i kształcenie ustawiczne, zatrudnianie oraz zajęcia w czasie wolnym od nauki i pracy mogą odbywać się poza schroniskiem za zgodą organu prowadzącego postępowanie.

§ 45. W schroniskach realizuje się system wychowawczy ze szczególnym uwzględnieniem działań diagnostycznych oraz zabezpieczających nieletniego do potrzeb postępowania sądowego.

§ 46. Praca wychowawcza w schronisku zwykłym jest ukierunkowana na uzyskanie wszechstronnej diagnozy nieletniego, wskazanie kierunków oddziaływania oraz rozpoczęcie procesu jego resocjalizacji.

§ 47. Praca wychowawcza w schronisku o wzmożonym nadzorze wychowawczym obejmuje założenia, o których mowa w § 46, oraz jest ukierunkowana w szczególności na:

- 1) eliminowanie przyczyn zachowań agresywnych;
- 2) indywidualizację procesu resocjalizacyjnego, z możliwością czasowego ograniczenia kontaktów nieletniego z grupą wychowawczą;
- 3) określeniu szczególnego porządku dla poszczególnych grup wychowawczych, oddziałów szkolnych i grup warsztatowych.

§ 48. 1. W schroniskach zwykłych liczba nieletnich w grupie wychowawczej i oddziale szkolnym nie może przekraczać 10.

2. W schroniskach o wzmożonym nadzorze wychowawczym liczba nieletnich w grupie wychowawczej i oddziale szkolnym nie może przekraczać 6.

§ 49. W skład schroniska wchodzi:

- 1) internat;
- 2) szkoła albo szkoły i warsztaty szkolne;
- 3) zespół diagnostyczny.

§ 50. Do funkcjonowania i organizacji schronisk § 32–36, § 37 ust. 2–4 i § 38–43 stosuje się odpowiednio.

Rozdział 5

Środki zapewnienia bezpieczeństwa w ośrodkach, zakładach i schroniskach

§ 51. W systemie ochrony ośrodka, zakładu lub schroniska można stosować:

- 1) zabezpieczenia techniczno-ochronne, w szczególności:
 - a) linię zewnętrzną ogrodzenia ochronnego wykonaną z materiału pełnego, którą może stanowić również ściana budynku, albo wykonaną z materiałów tworzących ogrodzenie ażurowe – wyposażoną w zabezpieczenia utrudniające jej pokonanie,
 - b) bramy, drzwi, kraty, przesłony i siatki,
 - c) zamki i blokady do bram, drzwi i krat,
 - d) agregat prądowrczy lub inne zastępcze źródła energii elektrycznej i oświetlenia,
 - e) zabezpieczenia studzienek, kanałów, urządzeń wentylacyjnych, rynien, odgromników, słupów, masztów antenowych, kominów i innych punktów wysokościowych, świetlików, wejść na strychy i dachy oraz wejść do piwnic,
 - f) wewnętrzny system urządzeń rejestrujących obraz lub dźwięk,
 - g) urządzenia kontroli dostępu,
 - h) urządzenia techniczne do przeprowadzania kontroli pobieżnej oraz kontroli paczek, przedmiotów i pojazdów;
- 2) środki sygnalizacji i łączności, w szczególności:
 - a) instalację przyzywową,
 - b) środki łączności radiowej i przewodowej,
 - c) środki alarmowania.

§ 52. Na system ochrony ośrodków składają się w szczególności następujące elementy:

- 1) stanowiska ochrony, w tym stanowisko kontroli osób wchodzących i wychodzących z terenu ośrodka oraz pojazdów wjeżdżających i wyjeżdżających z terenu ośrodka;
- 2) ogrodzenie ochronne wykonane z materiału pełnego lub siatki o wysokości co najmniej 1,5 metra, które może zostać zwieńczone odkosami wykonanymi z siatki lub z drutu ostrzowego lub kolczastego;
- 3) okna budynków mogą być wyposażone w zabezpieczenia techniczno-ochronne;
- 4) budynki i budowle oraz pomieszczenia w nich się znajdujące mogą pozostawać otwarte przez całą dobę.

§ 53. 1. Pełny system ochrony stosuje się w zakładach zamkniętych, zakładach o wzmożonym nadzorze wychowawczym oraz w schroniskach o wzmożonym nadzorze wychowawczym. Pełny system ochrony może być także stosowany w schroniskach zwykłych.

2. Na pełny system ochrony składają się w szczególności następujące elementy:

- 1) stanowiska ochrony, w tym stanowisko kontroli osób wchodzących i wychodzących z terenu zakładu lub schroniska oraz pojazdów wjeżdżających i wyjeżdżających z terenu zakładu lub schroniska;
- 2) ogrodzenie ochronne o wysokości co najmniej 3 metrów, wykonane z materiału pełnego, zwieńczone odkosami z drutu ostrzowego lub kolczastego;
- 3) okna budynków i budowli, w których stale lub czasowo przebywają nieletni, wyposażone od zewnątrz w kraty lub inne zabezpieczenia techniczno-ochronne spełniające ich funkcje;
- 4) drzwi wejściowe do budynków i innych budowli na terenie zakładu lub schroniska są otwierane tylko na czas niezbędny;
- 5) ruch nieletnich po terenie zakładu lub schroniska jest nadzorowany przez pracownika i podlega ewidencji;
- 6) sypialnie nieletnich mogą być otwarte w porze nocnej.

§ 54. 1. Ograniczony system ochrony stosuje się w zakładach otwartych, półotwartych i zakładach dla nieletnich, którzy ukończyli 21 lat, oraz w schroniskach zwykłych.

2. Na ograniczony system ochrony składają się następujące elementy:

- 1) stanowiska ochrony, w tym stanowisko kontroli osób wchodzących i wychodzących z terenu zakładu lub schroniska oraz pojazdów wjeżdżających i wyjeżdżających z terenu zakładu lub schroniska;
- 2) ogrodzenie ochronne wykonane z materiału pełnego lub siatki o wysokości co najmniej 1,5 metra, które może zostać zwieńczone odkosami wykonanymi z siatki lub z drutu ostrzowego lub kolczastego;
- 3) okna budynków lub budowli mogą być wyposażone w kraty lub inne zabezpieczenia techniczno-ochronne spełniające ich funkcje;
- 4) drzwi wejściowe do budynków i innych budowli na terenie zakładu lub schroniska mogą być otwarte; dyrektor zakładu lub schroniska może określić czas ich otwarcia w ciągu doby oraz sytuacje, w których dostęp do nich będzie ograniczony;
- 5) ruch nieletnich po terenie zakładu lub schroniska może być nadzorowany przez pracownika i podlegać ewidencji;
- 6) sypialnie nieletnich mogą być zamknięte w porze nocnej.

§ 55. 1. Uproszczony system ochrony stosuje się w hostelach.

2. Na uproszczony system ochrony składają się w szczególności następujące elementy:

- 1) można wyznaczyć stanowiska ochrony;
- 2) teren może być ogrodzony lub oznaczony w inny sposób;
- 3) okna budynków mogą być wyposażone w zabezpieczenia techniczno-ochronne;
- 4) budynki i budowle oraz pomieszczenia w nich się znajdujące mogą pozostawać otwarte przez całą dobę.

§ 56. Pracownicy ochrony pełnią służbę w zmianach.

§ 57. 1. W pełnym systemie ochrony zmiana liczby nie mniej niż trzech pracowników ochrony, a w ograniczonym systemie ochrony i w ośrodku – nie mniej niż dwóch pracowników ochrony.

2. W uproszczonym systemie ochrony czynności w zakresie ochrony może pełnić jeden pracownik ochrony.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, dyrektor ośrodka, zakładu lub schroniska może określić, w drodze instrukcji, odstępstwa w zakresie liczby pracowników na zmianie, jeżeli jest to uzasadnione organizacją ośrodka, zakładu lub schroniska, a także w sytuacji wystąpienia następujących zdarzeń:

- 1) sytuacji kryzysowych – naturalnych, cywilizacyjno-gospodarczych i społeczno-politycznych;
- 2) związanych z warunkami architektonicznymi, ze stanem urządzeń technicznych;
- 3) sytuacji związanych ze stanem kadrowym placówki – (urlop, okres świąteczny i wakacyjny), uruchomieniem postępu stałego przy izbie adaptacyjnej w przypadku umieszczenia w niej nieletniego, wypadku losowego;
- 4) stanem osobowym wychowanków;
- 5) wydarzenia nadzwyczajnego w placówce.

§ 58. 1. W pełnym systemie ochrony sypialnie nieletnich w porze nocnej otwierane są w obecności dwóch pracowników.

2. W przypadku zagrożenia życia nieletniego pracownik ochrony może podjąć decyzję o samodzielnym otwarciu sypialni, z zachowaniem zasad bezpieczeństwa osobistego, po uprzednim poinformowaniu pracownika pedagogicznego.

§ 59. Plan ochrony ośrodka, zakładu lub schroniska dyrektor przedstawia do wiadomości radzie ośrodka, zakładu lub schroniska.

§ 60. 1. Plan ochrony ośrodka składa się z następujących dokumentów:

- 1) instrukcji ochronnej;
- 2) instrukcji określającej sposób konwojowania nieletnich poza terenem ośrodka;
- 3) instrukcji w sprawie sposobu realizacji czynności zapobiegawczych;
- 4) instrukcji w sprawie wykorzystania środków ochrony osobistej i wzajemnego ubezpieczania się pracowników w trakcie wykonywania zadań służbowych;
- 5) instrukcji alarmowej;

- 6) instrukcji określającej przyjmowanie nieletnich do ośrodka;
- 7) instrukcji otwierania wejścia do ośrodka w porze nocnej;
- 8) instrukcji korzystania i postępowania z kluczami;
- 9) instrukcji określającej odstępstwa w systemie ochrony.

2. Instrukcja ochronna składa się z następujących dokumentów:

- 1) wykazu stanowisk ochrony;
- 2) planu sytuacyjnego;
- 3) opisu rodzaju, ilości i zakresu zastosowania zabezpieczeń techniczno-ochronnych oraz środków sygnalizacji i łączności;
- 4) opisu systemu zabezpieczenia elektronicznego, jeżeli w ośrodku jest stosowany;
- 5) opisu organizacji pracy dyrektora ośrodka i innych osób zajmujących stanowiska kierownicze w niedziele i święta.

3. W planie sytuacyjnym zawiera się graficzne przedstawienie, za pomocą znaków umownych: budynków i budowli, dróg ewakuacyjnych.

4. Załącznikiem do instrukcji alarmowej jest aktualizowany nie rzadziej niż raz na kwartał wykaz adresowy pracowników zakładu lub schroniska.

5. Do planu ochrony można dołączyć także plan zabezpieczenia, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 357 ust. 4 ustawy.

§ 61. 1. Plan ochrony zakładu lub schroniska składa się z następujących dokumentów:

- 1) instrukcji ochronnej;
- 2) instrukcji działania w przypadku wystąpienia wydarzenia nadzwyczajnego;
- 3) instrukcji określającej sposób kontrolowania ruchu nieletnich na terenie zakładu lub schroniska oraz konwojowania nieletnich poza terenem zakładu lub schroniska;
- 4) instrukcji w sprawie sposobu realizacji czynności zapobiegawczych;
- 5) instrukcji w sprawie wykorzystania środków ochrony osobistej i wzajemnego ubezpieczenia się pracowników w trakcie wykonywania zadań służbowych;
- 6) instrukcji alarmowej;
- 7) instrukcji określającej przyjmowanie nieletnich do zakładu lub schroniska;
- 8) instrukcji otwierania wejścia do zakładu lub schroniska w porze nocnej;
- 9) instrukcji korzystania i postępowania z kluczami;
- 10) instrukcji określającej odstępstwa w pełnym lub ograniczonym systemie ochrony.

2. Instrukcja ochronna składa się z następujących dokumentów:

- 1) wykazu stanowisk ochrony;
- 2) planu sytuacyjnego;
- 3) opisu rodzaju, ilości i zakresu zastosowania zabezpieczeń techniczno-ochronnych oraz środków sygnalizacji i łączności;
- 4) opisu systemu zabezpieczenia elektronicznego, jeżeli w zakładzie lub schronisku jest stosowany;
- 5) opisu organizacji pracy dyrektora zakładu lub schroniska i innych osób zajmujących stanowiska kierownicze w niedziele i święta.

3. Załącznikami do instrukcji ochronnej są następujące dokumenty:

- 1) rozliczenie stanu etatowego pracowników ochrony;
- 2) zestawienie liczby stanowisk ochrony;
- 3) plan sytuacyjny zakładu lub schroniska;
- 4) opis systemu zabezpieczenia elektronicznego, jeżeli w zakładzie lub schronisku jest stosowany.

4. W planie sytuacyjnym zawiera się graficzne przedstawienie, za pomocą znaków umownych: budynków i budowli, dróg ewakuacyjnych.

5. Załącznikiem do instrukcji alarmowej jest aktualizowany nie rzadziej niż raz na kwartał wykaz adresowy pracowników zakładu lub schroniska.

6. Do planu ochrony można dołączyć także plan zabezpieczenia, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 357 ust. 4 ustawy.

§ 62. 1. Dyrektor ośrodka, zakładu lub schroniska może powierzyć pracownikowi ośrodka, zakładu lub schroniska koordynowanie ochroną ośrodka, zakładu lub schroniska.

2. Pracownikowi, któremu powierzono koordynowanie ochroną ośrodka, zakładu lub schroniska, podlegają pracownicy ochrony.

3. Do obowiązków pracownika, któremu powierzono koordynowanie ochroną ośrodka, zakładu lub schroniska, należy w szczególności:

- 1) udział w opracowaniu planu ochrony;
- 2) realizacja planu ochrony;
- 3) opracowywanie organizacji pracy pracowników ochrony i przedstawianie jej dyrektorowi ośrodka, zakładu lub schroniska do zatwierdzenia;
- 4) organizowanie ochrony;
- 5) współdziałanie z dyrektorem ośrodka, zakładu lub schroniska lub innymi wyznaczonymi pracownikami w celu zapobiegania wydarzeniom nadzwyczajnym;
- 6) przekazywanie dyrektorowi ośrodka, zakładu lub schroniska informacji uzyskanych w wyniku czynności zapobiegawczych oraz współdziałanie w celu podjęcia stosownych czynności w zakresie ochrony;
- 7) udział w przeglądach ustalających potrzeby w zakresie zabezpieczeń techniczno-ochronnych;
- 8) kontrolowanie sposobu wykonywania obowiązków przez pracowników w zakresie realizacji planu ochrony.

§ 63. 1. Kandydat na pracownika ochrony przedstawia dokumenty potwierdzające spełnienie warunków, o których mowa w art. 348 ust. 1 ustawy.

2. Pracownik ochrony, w ramach przeszkolenia wstępnego, odbywa kurs przygotowawczy, który obejmuje w szczególności:

- 1) regulacje prawne dotyczące organizacji i funkcjonowania ośrodków, zakładów i schronisk;
- 2) system ochrony ośrodka, zakładu lub schroniska;
- 3) używanie środków przymusu bezpośredniego;
- 4) trening zachowań w sytuacji wydarzeń nadzwyczajnych: bunt, ucieczka, próby samobójcze, agresja;
- 5) pierwsza pomoc;
- 6) zajęcia z zakresu sprawnej komunikacji, oddziaływań wychowawczych i rozwiązywania konfliktów.

§ 64. Do obowiązków pracownika na stanowisku kontroli osób wchodzących i wychodzących z terenu zakładu lub schroniska oraz pojazdów wjeżdżających i wyjeżdżających z terenu zakładu lub schroniska, przy przejściu zmiany, należy w szczególności:

- 1) sprawdzenie stanu zabezpieczeń techniczno-ochronnych;
- 2) sprawdzenie w obecności zdającego liczby kluczy i porównanie ich z rejestrem kluczy wydanych;
- 3) sprawdzenie ilości i stanu zastępczych źródeł światła;
- 4) sprawdzenie i zapoznanie się z dokumentacją znajdującą się na stanowisku;
- 5) przejście indywidualnego wyposażenia od pracownika zdającego zmianę, a w szczególności środka łączności, sygnalizacji i zestawu kluczy;
- 6) wpisanie do książki przebiegu zmiany stwierdzonych nieprawidłowości przy przejściu zmiany i niezwłoczne zawiadomienie o tym dyrektora zakładu lub schroniska.

§ 65. Do obowiązków pracownika w czasie pełnienia zmiany na stanowisku kontroli osób wchodzących i wychodzących z terenu zakładu lub schroniska oraz pojazdów wjeżdżających i wyjeżdżających z terenu zakładu lub schroniska, należy w szczególności:

- 1) zapewnienie bezpieczeństwa w pobliżu stanowiska ochrony;
- 2) znajomość wzorów legitymacji służbowych oraz dokumentów uprawniających nieletnich do opuszczenia terenu zakładu lub schroniska;
- 3) dokładne sprawdzanie dokumentów oraz tożsamości osób uprawnionych do wejścia na teren zakładu lub schroniska i do wyjścia z terenu zakładu lub schroniska;
- 4) kontrolowanie przedmiotów wnoszonych na teren zakładu lub schroniska i wnoszonych z terenu zakładu lub schroniska oraz deponowania tych przedmiotów;
- 5) kontrolowanie pojazdów wjeżdżających na teren zakładu lub schroniska i z niego wyjeżdżających oraz ich ładunków – w obecności zainteresowanej osoby;
- 6) zawiadamianie dyrektora zakładu lub schroniska o znalezionych w trakcie kontroli przedmiotach, których nieletni nie może posiadać w zakładzie lub schronisku, oraz w przypadkach, o których mowa w art. 354 ust. 1 zdanie drugie ustawy, i ich zabezpieczenie do chwili przybycia dyrektora;
- 7) kontrolowanie ruchu nieletnich w rejonie stanowiska ochrony;
- 8) prowadzenie dokumentacji znajdującej się na stanowisku ochrony;
- 9) utrzymywanie łączności z innymi stanowiskami ochrony i innymi stanowiskami pracy;
- 10) prowadzenie obserwacji zachowania nieletnich i informowanie przełożonych o zaobserwowanych nieprawidłowościach;
- 11) codzienne składanie dyrektorowi zakładu lub schroniska sprawozdania o zaobserwowanych sytuacjach związanych z zachowaniem nieletnich;
- 12) przeprowadzenie kontroli pobieżnej w przypadkach określonych w ustawie.

§ 66. W przypadku utworzenia w ośrodku stanowiska kontroli osób wchodzących i wychodzących z terenu ośrodka oraz pojazdów wjeżdżających i wyjeżdżających z terenu ośrodka § 62 i § 63 stosuje się odpowiednio.

§ 67. Dyrektor ośrodka, zakładu lub schroniska dla zapewnienia bezpieczeństwa lub porządku w ośrodku, zakładzie lub schronisku może na czas określony:

- 1) zarządzić zamykanie pomieszczeń, w których nieletni przebywają, uczą się lub pracują;
- 2) zwiększyć liczbę pracowników prowadzących zajęcia zespołowe;
- 3) wstrzymać lub ograniczyć zajęcia zespołowe.

§ 68. 1. W przypadku uzyskania informacji o zagrożeniu bezpieczeństwa ośrodka, zakładu lub schroniska, lub w przypadku wydarzenia nadzwyczajnego, dyrektor ośrodka, zakładu lub schroniska może zarządzić wzmocnienie systemu ochrony poprzez:

- 1) zwiększenie składu zmiany, również o pracowników spoza pracowników ochrony ośrodka, zakładu lub schroniska;
- 2) wprowadzenie dyżurów dyrektora i innych osób zajmujących stanowiska kierownicze;
- 3) inne czynności zależne od rozpoznania stopnia zagrożenia bezpieczeństwa.

2. O wydarzeniu nadzwyczajnym dyrektor ośrodka, zakładu lub schroniska zawiadamia niezwłocznie Ministra Sprawiedliwości.

§ 69. 1. Pracownicy w zakresie ochrony ośrodka, zakładu lub schroniska podejmują czynności zapobiegawcze.

2. Czynnościami zapobiegawczymi są w szczególności:

- 1) obserwowanie zachowań i relacji między nieletnimi;
- 2) rozpoznawanie istnienia struktur podkultury w ośrodku, zakładzie lub schronisku i udziału w niej nieletnich;
- 3) rozpoznawanie atmosfery i nastrojów wśród nieletnich oraz ich zamiarów godzących w bezpieczeństwo ośrodka, zakładu lub schroniska.

3. Jeżeli w wyniku czynności zapobiegawczych pracownik zauważy zachowania nieletnich zagrażające bezpieczeństwu ośrodka, zakładu lub schroniska, informuje o tym dyrektora ośrodka, zakładu lub schroniska.

Rozdział 6

Przepis końcowy

§ 70. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.²⁾

Minister Sprawiedliwości: *wz. M. Woś*

²⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2001 r. w sprawie zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich (Dz. U. z 2017 r. poz. 487), które utraciło moc z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. poz. 1700).

Załącznik do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości
z dnia 31 sierpnia 2022 r. (Dz. U. poz. 1897)

SPOSÓB PROWADZENIA DOKUMENTACJI POBYTU NIELETNICH W OŚRODKU, ZAKŁADZIE I SCHRONISKU

§ 1. 1. Księgę ewidencji nieletnich prowadzi się chronologicznie według daty przyjęcia nieletniego do ośrodka, zakładu lub schroniska.

2. Do księgi ewidencji wpisuje się: imię i nazwisko nieletniego przyjętego do ośrodka, zakładu lub schroniska, datę i miejsce urodzenia, imiona i nazwiska rodziców oraz ich adres zamieszkania, imiona i nazwiska oraz adresy opiekunów prawnych, nazwę organu, do którego dyspozycji nieletni pozostaje, adres dotychczasowego miejsca pobytu stałego (zameldowania), a jeżeli nie ma on stałego zameldowania, odnotowuje się, skąd przybył, datę przyjęcia do ośrodka, zakładu lub schroniska oraz datę i przyczynę skreślenia z ewidencji, nazwę i adres ośrodka, zakładu lub schroniska, do którego nieletni został przeniesiony, adres rodziców (opiekunów), którym został oddany, adres i miejsce pracy – jeżeli nieletni został usamodzielniony.

§ 2. Akta osobowe nieletniego w ośrodku, zakładzie i schronisku składają się z dwóch części, które obejmują:

- 1) w części A – dokumenty związane z przyjęciem nieletniego do ośrodka, zakładu lub schroniska: skierowanie, nakaz przyjęcia, orzeczenia sądu, potwierdzenia o zapoznaniu się nieletniego z prawami i obowiązkami oraz zasadami pobytu w ośrodku, zakładzie lub schronisku oraz dokumenty związane ze zwolnieniem nieletniego z ośrodka, zakładu lub schroniska, a ponadto: korespondencję zewnętrzną ośrodka, zakładu lub schroniska w sprawach nieletnich oraz zatrzymaną na podstawie art. 116 ust. 3 ustawy, wnioski o udzielenie nagrody, wnioski o zastosowanie środka dyscyplinarnego, skargi i wnioski nieletniego kierowane do dyrektora ośrodka, zakładu lub schroniska;
- 2) w części B – dokumenty dotyczące procesu resocjalizacji nieletniego podczas pobytu w ośrodku, zakładzie lub schronisku, w szczególności kopię opinii psychologiczno-pedagogicznej, opinii diagnostycznej, indywidualny plan resocjalizacji, indywidualny program oddziaływań wychowawczych, resocjalizacyjnych i terapeutycznych, arkusz spostrzeżeń.

§ 3. 1. Ośrodek, zakład i schronisko prowadzi karty wyposażenia dla nieletnich korzystających z zaopatrzenia w odzież i inne wyposażenie.

2. Kartę wyposażenia prowadzi osoba wyznaczona przez dyrektora ośrodka, zakładu lub schroniska. Do karty wpisuje się imię i nazwisko nieletniego, datę urodzenia, bieliznę, odzież, obuwie i inne wyposażenie będące własnością nieletniego w chwili przybycia do ośrodka, zakładu lub schroniska i otrzymane w czasie pobytu.

§ 4. Księga ewidencji nieletnich umieszczonych w izbie adaptacyjnej zawiera: imię i nazwisko nieletniego, datę i godzinę umieszczenia, przyczynę umieszczenia, imię i nazwisko osoby podejmującej decyzję o umieszczeniu, uwagi i spostrzeżenia osób sprawujących opiekę nad nieletnim w czasie jego pobytu w izbie oraz datę i godzinę zwolnienia z izby.

§ 5. Księga ewidencji nagród i środków dyscyplinarnych zawiera: imię i nazwisko nieletniego, datę, rodzaj nagrody lub środka dyscyplinarnego, czas trwania nagrody lub środka dyscyplinarnego.

§ 6. 1. Księga ewidencji przepustek i urlopów w ośrodku i zakładzie zawiera: imię i nazwisko nieletniego, datę i godzinę opuszczenia ośrodka lub zakładu, datę i godzinę przybycia do ośrodka lub zakładu, a jeżeli się spóźnił – przyczynę spóźnienia i uwagi.

2. Księga ewidencji przepustek w schronisku zawiera: imię i nazwisko nieletniego, datę i godzinę opuszczenia schroniska, datę i godzinę przybycia do schroniska, a jeżeli się spóźnił – przyczynę spóźnienia i uwagi.

§ 7. Księga ewidencji czasowego opuszczenia ośrodka, zakładu lub schroniska, o którym mowa w art. 189 ust. 1 pkt 3, art. 252 ust. 1 pkt 3 i art. 299 ust. 1 pkt 3 ustawy, zawiera: imię i nazwisko nieletniego, datę i godzinę opuszczenia ośrodka, zakładu lub schroniska, datę i godzinę przybycia do ośrodka, zakładu lub schroniska, a jeżeli się spóźnił – przyczynę spóźnienia i uwagi.

§ 8. 1. Dla każdej grupy wychowawczej ośrodek, zakład i schronisko prowadzi dziennik zajęć wychowawczych, w którym odnotowuje się przebieg zajęć wychowawczych w danym roku.

2. Dziennik zajęć wychowawczych zakłada wychowawca grupy, opatrując kartę tytułową dziennika stemplem podłużnym ośrodka, zakładu lub schroniska, wpisując nazwę ośrodka, zakładu lub schroniska i oznaczenie grupy; kartę tytułową dziennika podpisuje dyrektor ośrodka, zakładu lub schroniska.

3. Do dziennika zajęć wychowawczych wychowawcy grupy wpisują: listę nieletnich, datę i miejsce urodzenia, klasę, nazwisko i adres rodziców (opiekunów).

4. W dzienniku zajęć wychowawczych odnotowuje się zajęcia powtarzające się okresowo, plan pracy resocjalizacyjnej, tygodniowe założenia wychowawcze i realizację planu, kontakty z rodziną nieletniego, zajęcia specjalistyczne oraz w kołach zainteresowań, a także przeprowadzone obserwacje z podaniem nazwy zajęć i osoby prowadzącej.

§ 9. 1. Księgę przebiegu służby nocnej zakłada kierownik internatu, opatrując kartę tytułową stemplem podłużnym i wpisując nazwę ośrodka, zakładu lub schroniska. Kartę tytułową podpisuje dyrektor ośrodka, zakładu lub schroniska.

2. Wychowawca pełniący służbę nocną wpisuje czas pełnienia służby, imię i nazwisko pełniących służbę nocną, przebieg służby nocnej, częstotliwość przeprowadzonej kontroli grup wychowawczych, domu dla matki i dziecka oraz terenu obiektu, odnotowując uwagi i zaistniałe wydarzenia oraz wydane polecenia, jeżeli zachodzi taka potrzeba.

§ 10. Księga ewidencji wydarzeń nadzwyczajnych zawiera: imię i nazwisko nieletniego, datę i godzinę wydarzenia, rodzaj wydarzenia oraz miejsce jego wystąpienia, opis wydarzenia, pod czyją opieką przebywał nieletni. W przypadku ucieczki należy podać też datę i godzinę doprowadzenia (lub przybycia) nieletniego oraz informację, przez kogo został doprowadzony.

§ 11. Księga ewidencji użycia środków przymusu bezpośredniego składa się z trzech części, które obejmują:

- 1) w części A – imię i nazwisko nieletniego, datę i godzinę użycia środka przymusu bezpośredniego w postaci siły fizycznej, kaftana bezpieczeństwa, pasa obezwładniającego lub kasku zabezpieczającego, rodzaj użytego środka, imię i nazwisko osoby, która podjęła decyzję o użyciu środka;
- 2) w części B – księga ewidencji nieletnich umieszczonych w izbie izolacyjnej – zawiera: imię i nazwisko nieletniego, datę i godzinę umieszczenia, przyczynę umieszczenia, imię i nazwisko osoby podejmującej decyzję o umieszczeniu, uwagi i spostrzeżenia osób sprawujących opiekę nad nieletnim w czasie jego pobytu w izbie oraz datę i godzinę zwolnienia z izby;
- 3) w części C – księga ewidencji prewencyjnego użycia środków przymusu bezpośredniego – zawiera: imię i nazwisko nieletniego, datę i godzinę użycia środka, określenie celu, imię i nazwisko osoby, która podjęła decyzję o użyciu środka.